

המתקן הרביעי

במ"ד גליון מז' פרשת בשלח התשע"ט

גליון שבעי להניכי הישיבות בני התורה המקורבים לאורו של רבינו"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

מאמר בפנימיות הפרשה, משרשי הדברים עד לעובדא ולמעשה

דרשתי קרבתי

קריעת ים סוף – על מה ולמה

פרשת בשלח היא הרביעית בסדר הומש שמות, ובסדר הישוככים – שהם הפרשיות של התהוות ולידת עם ישראל עד היותו בגדולתו.

לאחר שבפרשיות הקודמות סיפר הכתוב על גלות מצרים, עשרת המכות ויציאת מצרים – מספר הכתוב בפרשה זאת על עוד חלק ביציאת מצרים, והוא 'קריעת ים סוף'. מיוחדת היא פרשה זאת – שהשבת נקראת על שמה 'שבת שירה'.

'קריעת ים סוף' איננה עוד 'פרט' ביציאת מצרים, אלא יציאת מצרים 'חדשה' בפני עצמה. ולכן יש לנו שני ימים טובים – יום טוב ראשון של פסח על יציאת מצרים, ויום שביעי של פסח על קריעת ים סוף.

למעשה, כל מה שהיה ביציאת מצרים – חזר ונעשה בקריעת ים סוף: א. מכות למצרים ונסים לישראל. ב. ביות מצרים וביות הים. ג. גילוי שכנינה. ולא רק שהחזר ונעשה שוב, אלא באופן גדול ורחב יותר [עשר מכות' מול 'חמישים', 'קודות הכסף' מול 'תורי זהב', 'וגילוי שכנינה' לעומת 'ראתה שפחה מה שלא ראה יהוקאל'].

העניין הזה אומר דרשני: מאחר שיצאו כבר ממצרים, מה היה חסר עוד כדי להמשיך לקבלת התורה ולארץ ישראל. ומפני מה הוצרך עוד שלב באמצע של קריעת ים סוף, שכאמור, אינו רק עוד 'שלב' אלא יציאת מצרים בפני עצמה'.

התמיהות שבפרשה

א. 'זיהי בשלח פרעה את העם' – מדוע נכתב בלשון 'זיהי' שהוא לשון צער, הרי אין שמחה גדולה מזו (אוה"ח).

ב. 'ויסב אלוקים את העם דרך המדבר' – צריך להבין סיבת הדבר, מפני מה לא הלכו מיד לארץ ישראל, אלא באריכות דרך המדבר. ואם משום המלחמות – ה' איש מלחמה ויעשה עבורם נסים, כמו שממילא היה כשבאו לארץ ישראל.

ג. 'דבר אל בני ישראל, וישבו ויחזרו לפני פי ההירות וגו' ואכבדה בפרעה' – שתי תמיהות בדבר: א. מפני מה הוצרך כל העניין, וכי לא די בכך שכבר יצאו ממצרים. ב. אחר שנאמר לעם ישראל בפירוש שזה מה שעומד להיות – שירדפו מצרים ויהיה להם מכה – מפני מה נתעורר בהם כזה פחד (אוה"ח).

ד. 'מה תצעק אלי' – אלא למה יצעק? (אוה"ח) בוודאי שהדבר הנכון הוא לצעוק לה' עד שיושיעו. 'דבר אל בני ישראל ויסעו' – להיכן? (זוה"ק).

ה. מדוע דווקא בקריעת ים סוף אמרו שירה ולא ביציאת מצרים, וכי לא די בכל הנסים שהיו ביציאת מצרים בכדי לומר שירה.

ביאור הפשט

א. מתוך דברי הרמב"ן מתבאר שהיה להם אמונה בה' יתברך אבל לא במשה רבינו. ולכן כשראו את המצריים רודפים אחריהם חשבו אולי משה

כדאי הלילה, ומה שאמר להם לחזור לא היה על פי השם. ועל ידי קריעת ים סוף התחזקה אמונתם גם במשה רבינו, כמו שנאמר 'זיאמינו בהשם ובמשה עבדו'.

ומה שכתוב 'מה תצעק אלי' הביאור הוא שאין צורך לצעוק כי כבר הבטחתי לך 'ואכבדה בפרעה', ובוודאי יהיה נס. ולכן 'דבר אל בני ישראל ויסעו', ואתה הרם את מטך' ותקרע להם את הים.

ב. כאור החיים הקדוש ביאר הלשון 'זיהי' שהצער הוא 'בשלח פרעה', והיינו מה שהיה נראה שהיציאה ממצרים היה ברצונו של פרעה, והיה נראה כאילו פרעה שלח אותם. ובשביל זה היה צריך גם קריעת ים סוף, לגלות שכל זה הוא בעל כרחו של פרעה, ורק על ידי גדולת ה'.

ומה שהתעורר בהם פחד, הוא לא משום פרעה והמצריים, אלא משום שראו שר של מצרים רודף אחריהם, וחשבו שהתעורר עליהם דין והם הולכים להיאבד הלילה.

ובאמת היה קטרוג עליהם שאמרו המלאכים 'הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה', ולכן אמר השם יתברך 'מה תצעק אלי' כביכול אין בידו להושיע מחמת קטרוג מדת הדין, אלא רק אם יעשו מסירות נפש 'זיסעו' לתוך הים, ואז הם יהיו ראויים לנס, וכן היה.

ביאור הפנימיות

בוהר הקדוש על הפסוק 'מה תצעק אלי' מבואר 'בעתיקא תליא מילתא', כלומר שאי אפשר להושיע על ידי תפילה וצעקה, אלא על ידי הארה של מדות הרחמים הנקראים 'עתיק' [שהוא אור הכתר]. ובהמשך מבואר סוד גדול בעניין זה, ומסיים 'בהתוא מילה לא תשאל ולא תנסה', והיינו שאסור להקור אחר העניין הזה שהוא סוד קריעת ים סוף.

ובשער הכוונות מסופר שהאריז"ל הלך עם מהרה"ו לשדה, ומהרה"ו ביקש ממנו שיגלה לו עניין קריעת ים סוף. ואמר לו שהוא סוד שאסור לגלות (כמו שכתוב בוהר). אבל אחר שמהרה"ו הפציר בו היה מוכרח לגלות, וגילה לו הסוד, שהוא עניין 'הייחוד בקטנות', ומיד כשגילה לו הגיע עורב ועמד על האילן והתחיל לצפצף, והאריז"ל הקשיב ושמע שבא לבשר לו על פטירת בנו, מחמת שגילה הסוד. אמנם בוודאי אחר שכבר נתגלה – תורה היא וללמוד אנו צריכים.

והביאור בקיצור הוא, שיש ייחוד שנעשה בזמן 'גדלות', ויש ייחוד שנעשה בזמן 'קטנות'. הייחוד שנעשה בזמן הגדלות – הוא ייחוד שנעשה בעיקר על ידי אתערותא דלעילא, והייחוד שנעשה בזמן הקטנות [שלכאורה הוא מצב שאי אפשר לעשות בו ייחוד, והוא חידוש בכלל ששייך בו ייחוד] הוא בעיקר על ידי אתערותא דלתתא. וזה החילוק בין יציאת מצרים לבין קריעת ים סוף – שביציאת מצרים היה בעיקר התעוררות מלמעלה, ובקריעת ים סוף היה בעיקר התעוררות מלמטה, וכפי שיתבאר.

* * *

וביאור העניין הוא כך ועל פי המבואר בקדושת לוי ושאר ספרי הסידות, ובליקוטי הלכות בכמה מקומות:

* * *

וזה הסוד של הייחוד בקטנות.

סדר הייחוד הוא שמגיע אור מלמעלה, והאדם מתחבר אליו מלמטה. וואמנם גם זה צריך להתחיל על ידי אתערותא דלתתא, אבל את פעולת הייחוד מתחיל המשפיע, וההארה ממשך אל המקבל. וזה נקרא 'ייחוד בגדלות', וכמו שהיה ביציאת מצרים.

אבל יש זמנים של קטנות, שאז האדם אינו מרגיש שום אור, כלומר שאינו מרגיש כלל שהשם יתברך נמצא כאן, אלא הכל נראה טבע והושך וקטנות. ובמצב הזה לכאורה לא שייך 'ייחוד' כי אין הארה בכלל. וזה היה המצב בקריעת ים סוף, שאמנם הודיע להם תחילה שמצרים ירדפו אחריהם, אבל חוץ מעצם הרדיפה נפלו למצב של 'קטנות' עד שלא הצליחו לגרש את הפחד על ידי הדעת, כי לא היה דעת אלא קטנות.

ובמצב כזה לא שייך תפילה, כי לכאורה אין למי להתפלל, שהרי לא נראה בכלל שהוא נמצא כאן. ולכן אמר לו 'מה תצעק אלי, דבר אל בני ישראל ויסעו', כלומר שיתעוררו לעשות ייחוד בקטנות, שלכאורה אינו שייך כלל, אבל במסירות נפש שייך לעשות ייחוד בקטנות, כי זה גופא הייחוד – לגלות שגם כשאין הארה ואין מצב של ייחוד, אני מוכן להשליך עצמי לים מתוך אמונה שבוודאי יש כן ייחוד, ואז מתגלה הארה גדולה שנקראת 'עתיקא' והוא גילוי גדול של רחמים ואור שלא לפי הכללים, אלא גילוי בעצם, והוא מתגלה דווקא ביחוד של קטנות.

ומתוך כך התעוררו לומר שירה, כי כאן התגלתה שלימות הבחירה והייחוד – לא רק מצדו יתברך [שזה נקרא 'שיר' לשון זכר, כמו שכתוב 'השיר יהיה לכם כליל התקדש הג' אלא גם מצדנו, כביכול גם אנו בוחרים בו, והוא הפיץ בכך ומשתוקק לזה, וזה שלימות הייחוד שמביא לידי שירה [לשון נקבה].

וזה היה גם הטעם שסבב אותם במדבר, כי אם יהיה מלחמה לא יעשה להם ניסים מאחר שרוצה אתערותא דלתתא, ואז מחמת המלחמה יכול להיות שיפלו בדעתם ולא יילחמו. ובשביל זה סבב אותם למקומות שאין מלחמות, אבל סיבב המעשה של קריעת ים סוף כדי לגלות את האתערותא דלתתא, וכן אחר כך בפרשת המן וכמשך כל שנות הליכתם במדבר שהכל היה צריך להיות באתערותא דלתתא, ולאחר מכן כשכבר התגלה הייחוד מלמטה – אז כשהגיעו לארץ ישראל היה ניסים מלמעלה.

ביציאת מצרים לא היה לישראל שום זכות להינצל, כמו שכתוב 'את ערום ועריה' – ונתן להם הקב"ה שתי מצוות שהם דם פסח ודם מילה, ועל ידי זה היה להם 'זכות' שיוכלו לצאת ממצרים, כמו שכתוב 'ואומר לך בדמיך חיי'. אמנם עדיין לא היה להם 'כח' לצאת כי היו כמ"ט שערי מומאה, ובשביל זה האיר עליהם אור גדול מאד שלא לפי מדרגתם [ושלא כסדר] ועל ידי זה יצאו ממצרים.

בקריעת ים סוף כבר לא היה בידם שום זכות, והיה עליהם קטרוג גדול והיו נתונים בדין אם להיאבד ח"ו או להינצל, כי מדת הדין קטרגה ואמרה 'הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה', וכאן כביכול לא רצה השם יתברך לסייע להם מלמעלה, אלא שהם יסיעו לעצמם מלמטה ועל ידי כך יהיה תשובה למדת הדין.

כי התשובה האמיתית על הקטרוג הזה הוא: מה עניין שמיטה להר סיני? המצריים אינם עם ה' ונחלתו והוא אינו הפיץ בהם, ואילו אנו 'בני בכורי ישראל', חלק ה' ונחלתו אשר בחר בנו ורצה בנו. ולכן הוא רוצה להושיע אותנו ולא אותם. אלא שאת הגילוי הזה היינו צריכים אהבה לגלות, משום שבגילוי זה יש שני חלקים; יש את בחירת השם יתברך בנו, ויש כביכול את הבחירה שלנו בהשם יתברך. וביציאת מצרים התגלה שהשם יתברך בחר בנו אבל לא נתגלה עדיין שאנו בוחרים בו, וזה היה צריך להתגלות בקריעת ים סוף.

ובשביל זה אמר השם יתברך למשה רבינו 'דבר אל בני ישראל ויסעו'. ויש בזה שני מובנים – מסירות הגוף או מסירות הנפש. כי מצד אחד יכול להיות שכוונתו הוא לאבד עצמם על קידוש ה', ומצד שני יכול להיות שכוונתו להיכנס לים מתוך אמונה שלמה שבוודאי יתרחש נס. ואמנם גם מסירות הגוף הוא דבר גדול – אך זה יכול להיות גם מסירות של עם עבור מלכם, אבל מסירות הנפש דהיינו להיכנס מתוך אמונה שבוודאי יושיע אותם – זה שייך רק בין אב לבנים. והם עשו מסירות נפש ולא רק מסירות הגוף כמו שכתוב 'ויאמינו בה' ובמשה עבדו'.

ועל זה נאמר 'זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה'. כי ביציאת מצרים התגלה החסד של השם יתברך אלינו, אבל בהמשך התגלה החסד שלנו כביכול עם השם יתברך. הן בהסכמה ללכת במדבר ולא מיד לארץ ישראל, הן בכניסה לתוך הים. וכאן היה כביכול הבחירה מצידנו.

קו 'חניכי הישיבות – ברסלב' – בני התורה המקורבים לאורו של רביה"ק מוהר"ן מברסלב:

077-31-40-331 שיעורים עדכונים שירים ועוד | שנתיים לפעילות הקו במיוחד עבורך!!

זכורות שיעורים ובתי-כנסת למקורבים!

עיר	נושא השיעור	מגיד השיעור	יום ושעה	לפרטים
בני ברק	'תמימי דרך' הליכה עם תורה	לומדים בחבורה חבורת חניכי הישיבות ב"ב	יום שני בשעה: 7:40 בערב	0548487317
בני ברק קרית הרצוג	ליקוטי הלכות	לומדים בחבורה	מוצאי שבת בבית פרטי בשעה: 10:00	0548496139
בני ברק קרית הרצוג	התחזקות שיעור	נושא בפרישה	בכל ליל שבת מברכים	0548496139
בני ברק	התחזקות	רבנים שונים	יום שני בערב לבחורים	0548517128
בית שמש	חבורה ללימוד לקוטי מוהר"ן	לומדים בחבורה	יום שישי בשעה: 11:00 בבוקר	0548528387
קרית ספר	בית מדרש 'נצח ישראל'	תפילות שיעורים מלווה מלכה ועוד	ר' מסילת יוסף 34 (מאחורי 'בר כלי')	
בשורה טובה תדען עצמם!!! אי"ה בקרוב בית מדרש חדש למקורבים בבני-ברק!!				

עזרו לנו להגדיל את ההפצה!
ע"י תרומה במכשיר 'קהילות' חפשו: 'עלמא דאורייתא' תרמו וכתבו: 'עבור המקורבים' תזכו למצוות!

השיעורים הקבועים לשבת בשלח ולשבוע יתרו

יום	חודש שבת	הדף היומי חולין	משה ברוך עמוד היומי	ליקוטי מוהר"ן ח"ב	ליקוטי הלכות חלק 1	העמוד היומי בזה"ק זוהר חדש
ז	יג	נג	חזרה	יד.	רעב	סו.
א	יד	נד	שמו, ג	יד.	רעג	סו.
ב	טו	נה	שמו	טו.	רעד	סז.
ג	טז	נו	שמח	טו.	רעה	סז.
ד	יז	נז	שמט, א-ב	טז.	רעו	סח.
ה	יח	נח	שמט, ג-ד	טז.	א	סח.
ו	יט	נט	חזרה	יז.	ב	סט.
התורה הנלמדת בחבורת 'תמימי דרך' העולמית: ליקוטי מוהר"ן, חלק ראשון, תורה ב.						

התורה הנלמדת: ליקוטי מוהר"ן, חלק א' תורה ב'.

על הפרשה ||| פנינים על פרשת השבוע

קריעת ים סוף ע"י עצמות יוסף

מבואר בתחילת הפרשה שמושה לקח את עצמות יוסף עמו, ועפ"י דברי רביז"ל יתבאר כמין חומר, כי עיקר קריעת ים סוף היה ע"י התפילה, ויותר מזה שכל המצב שהיו עמ"י אז הוא כדי שיתפללו, וכמבואר במדרש וכדלקמיה, ועל כן היה צריך את בחי' יוסף שהוא שמירת הברית, כי עיקר הכלי זין של התפילה הוא ע"י הברית.

נתאה הקב"ה לתפילתן של ישראל

וז"ל המדרש (שמות רבה פרשת בשלח פרשה כא אות ה) 'ולמה עשה הקדוש ברוך הוא להם כך אלא שהיה הקדוש ברוך הוא מתאוה לתפלתו, אמר ריב"ל למה"ד למלך שהיה בא בדרך והיתה בת מלכים צועקת לו בבקשה ממך הצילני מיד הלסטים שמע המלך והצילה, לאחר ימים ביקש לישא אותה לאשה היה מתאוה שתדבר עמו ולא היתה רוצה, מה עשה המלך גירה בה הלסטים כדי שתצעוק וישמע המלך, כיון שבאו עליה הלסטים התחילה צועקת למלך, אמר לה המלך לכך הייתי מתאוה לשמוע קולך, כך ישראל כשהיו במצרים והיו משעבדים בהם התחילו צועקים ותולין עיניהם להקב"ה שנאמר (שמות ב) ויהי בימים הרבים ההם וגו' ויועקו, מיד וירא א-להים את בני ישראל התחיל הקדוש ברוך הוא מוציאן משם ביד חזקה ובזרוע נטויה והיה הקדוש ברוך הוא מבקש לשמוע את קולם פעם אחרת ולא היו רוצין, מה עשה גירה לפרעה לרדוף אחריהם שנאמר ופרעה הקריב מיד ויצעקו בני ישראל אל ה', באותה שעה אמר הקדוש ברוך הוא לכך הייתי מבקש לשמוע קולכם, שנאמר (שיר השירים ב) יונתי בחגוי הסלע, השמיעני קול אינו אומר אלא השמיעני את קולך אותו הקול שכבר שמעתי במצרים לכך כתיב השמיעני את קולך כיון שהתפללו אמר

עבודת היום ||| פנינים על סדר מדר היום והתפילה

קדושת האכילה

ובעת אכילתו אז צריך להיזהר ביותר בתיקון המשפט שהוא בחי' תיקון האכילה וכמבואר בדברי מוהרנ"ת (הל' נחלות ה"ד אות טו) וז"ל שם פי אכילה דקדושה הוא בהינתן צדקה וחסד, בהינתן תיקון המשפט בהינתן צדיק אכל לשבע נפשו, בהינתן גמל נפשו איש חסד, כמו שאמר, הלא בשרצה לאכל, איול ואגמל חסד עם נפשי, כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה במדרש רבה. פי צריכין לאכל במודה ובמשקל בבהינתן משפט, בבהינתן יכלבל דברי במשפט. וזה שכתוב, אביד הלוא אכל ושתה ועשה משפט וצדקה אז טוב לו (ירמיה כב). פי תקון המשפט על ידי אכילה דקדושה. וזהו בהינתן אשריך ארץ שמלכה בן חורים ושרוך בעת יאכלו אי לך ארץ וכו'. פי המלך והשרים שהם עוסקין במשפט צריכין לאכל בעת ובזמן ביושב הדעת בקדושה ובטהרה כדי שלא יקלקלו המשפט על ידי פגם תאוה אכילה וכנ"ל. וכן מוכן בהתורה הדי רבי שמעון בסימן סא שעל ידי מותרות אכילה נפגם המשפט. ועל בן אסור לאכל קדם התפלה, כמו שכתוב, לא תאכלו על הדם כדי שלא לפגם במשפט על ידי האכילה שעל ידי זה נפגם התפלה חס ושלום, פי עקר תקון התפלה על ידי תקון המשפט כנ"ל. ועשו שפגם בעבודת הבכורה שהיא בהינתן תפלה ובזה אותה, כמו שכתוב, ויבן עשו את הבכרה. היה הפגם שלו על ידי תאוה אכילה בהינתן הלעיטני נא וכו'.

ומבואר בלשונו כמה בהינתן בעניין המשפט שבתיקון האכילה, אחד, לאכל במודה ובמשקל, שנית, לאכל בעת ובזמן ביושב הדעת בקדושה ובטהרה, שלישית, להיזהר מתאוה אכילה בהינתן הלעיטני נא וכו', היינו אכילה בהלעטה

הקדוש ברוך הוא למשה מה אתה עומד ומתפלל כבר קדמה תפלתן של בני תפלתך שנאמר מה תצעק אלי.

פן ינחם העם

וזה בחי' 'ולא נחם אלקים וכו' פן ינחם העם' וכו', היינו שיחלש דעתם ולא יאמינו שיכולים לכבוש את המלחמה, ועי"ז לא יוכלו להתפלל ולפעול בתפילה כי עיקר הכח לפעול בתפילה הוא ע"י שמאמין בליבו שהתפילה יכולה לפעול ועי"ז הוא מכין כלי לקבלת התפילה וכמבואר בדברי מוהרנ"ת וז"ל (בהל' נחלות ה"ד אות ג) 'והאמונה צריכה להיות שלמה בכל הבחינות ובלא זה אין להתפלה שלמות ואינה נעשית כלי לקבל השפע, פי עקר הכלי שישלמת על ידי דבורי התפלה הוא על ידי האמונה השלמה שהיא עקר הכלי לקבל כל טוב, הינו שכל שצריך שיהיה לו אמונה שלמה בה' יתברך שהוא בורא הכל ומנהיג מושל ומשגיח ויגידו לשנות את הטבע בריצונו ולהשפיע כל טוב, כמו בן צריך שיהיה לו אמונה בעצמו להאמין באמונה שלמה שה' יתברך שומע ומאזין ומקשיב כל דבור ודבור של כל אחד מישראל אפילו מהגורע שפגרועים, פי הוא יתברך שומע תפלת כל פה. ויש בזה בכל אחד מישראל לפעול בקשתו ברחמים אצלו יתברך אם יתפלל באמת אליו יתברך, כמו שכתוב, קרוב ה' לכל קראיו וכו'. וכל זמן שאין לו אמונה בעצמו שיש גם לו כח להמשיך השפע בתפלתו עדין אין לו כלי לקבל השפע, פי אין לו מקום וכלי קבלו לקבל השפע מאחר שלפי דעתו הוא רחוק מלקבל השפע ולהמשיך השפע מאחר שאינו מאמין בעצמו שתפלתו עושה רשם. על בן עקר התהוות הכלי על ידי התפלה להמשיך ולקבל השפע ולפעול בקשתו הוא על ידי שלמות האמונה בכל הבחינות. שפאמין בה' יתברך שהוא כל יכול שליט ומושל ומנהיג בריצונו והוא הנוהג ורחום ושומע תפלת כל פה כנ"ל, וע"כ אם היו הולכים דרך פלישתים היו מתייאשים ולא היו מאמינים בכח התפילה, ואזי באמת לא היו יכולים לפעול, כי א"א לפעול בלי האמונה בכח התפילה וכנ"ל.

שהיא עיקר בחינת תאוה אכילה כמבואר בדברי רביז"ל, כי עיקר קדושת האכילה הוא ע"י היישוב הדעת ומהשבות קדושות בעת האכילה ויכמו כן יש בחינת משפט בעצם האכילה, כי א"א שלא לאכול כלל וצריך להשתמש בעמודא דאמצעייתא בעניין האכילה, לא ליפול לתאוה עולם הזה, ומצד שני ליקח מהעולם הזה כפי הנצרך ולהעלותו אל הקדושה, ויעוי' להלן בעניין ט"ז בשבט שם נתבאר עניין זה באריכות.

לימוד התורה

ואחר כך עוסקים בתורה, ועפ"י מאמר זה מתבאר עוצם מעלת התורה, ושעיקר שלימות התורה הוא ע"י תפילה כי הם משלימים זה את זה וכמבואר עניין זה בדברי מוהרנ"ת באריכות וז"ל (בהלכות נחלות הלכה ד אות כא) וזה בהינתן מקרא מגלה. זה בהינתן התורה שנתחדשה ונתגלה על ידי רבוי התפלות, פי מבאר שם בהתורה הנ"ל שכל התורה שאדם לומד היא באה בתוך התפלה והם מתקוין זה את זה, עין שם. ועל בן מי שרוצה לזכות להיטיב אמתיים צריך שניתיב עסק התורה והתפלה, פי הם מתקוים זה את זה, כמו שכתבאר שם, עין שם. ועל בן מרדכי שהיה מרבה בתפלה היה מרבה בעסק התורה עם תלמידים, כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה שהיה ראש לפנהרסין ונקרא פתחיה שהיה פותח בדרךים ודורשין ועל ידי התורה שעסק בתהוקה התפלה עד שפעל בקשתו. וכן על ידי התפלה נתהוקה התורה שהיא בהינתן נשמות ונתחדשה מחדש בהינתן עבוד עד שזכו לקבל את התורה מחדש, כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה, קימו וקבלו וכו'. וכל זה זכו על ידי רבוי התפלה שעל ידי זה נתחדשה התורה כנ"ל ועל ידי זה הדר קבלוה אז מחדש וכנ"ל. וזהו בהינתן המגלה הקדושה שהיא בהינתן התחדשות התורה שקבלו אז מחדש על ידי רבוי התפלות והתורה שעסקו שעל ידי זה נתלבשה התורה בתוך התפלה

עד שנתחדשה לגמרי וזכו לכהינת תורה חדשה שהיא המגלה הקדושה, שהיא
בחינת ספר תורה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שהיא שנה בכל דיני
פתיחתה כספר תורה וכנ"ל.

ויעו"ש עוד (כאות כב) וזהו בחינת גדל עצם המעלה לעשות מהתורות
תפלות, כי כל התורה שאדם לומד באה בתוך התפלה ונתחדשה שם והם
מתקוין זה את זה פנ"ל. וזה אפילו בשהתורה שעוסק בה אין לה שיכות

עניין ט"ו בשבט על פי תורה זו

א) ידוע מה שמובא בירושלמי שעתידי אדם ליתן את הדין על כל מה שראוי
עיניו ולא רצה לאכול ממנו וכן מובא במסילת ישירים פרק יג בשם ירושלמי
קידושין פרק ד, ומובא שעל פי זה מיוסד המנהג לאכול הרבה מיני פירות בט"ו
בשבט כדי לברך ולהודות להשי"ת על ריבוי הפירות שברא בשבילנו, כי בוודאי
אין הכוונה ח"ו סתם שיאכל מכל מה שרואה אלא העיקר הוא להודות ולברך
את השי"ת על זה, ובוה צריך האדם לתת שבח והודיה להשי"ת גם על כל מיני
הפירות, וזה ע"י אכילתם ומה שמברך עליהם ויעו"ש בלקט יושר (הלך א עמוד
קז ענין א) לעניין בין המצרים ו'אמר ב' דעות כתוב בס' החסידים אחת אמרה
שארין לעשות שההיינו משום דאינה שייך לומר זמן על זה המועד, ואחת אמרה
שיש לעשות זמן, משום דכתיב כל אשר שאלו עיני, וכוונתו להירושלמי הנ"ל,
ומבואר ג"כ שמחמת זה ראוי לברך על כל מיני פירות ולהודות ולהלל להשי"ת
ע"י.

ב) ובאמת עניין זה הוא עניין המשפט המוזכר במאמר הזה, שהוא בחינת
עמודא דאמצעייתא, כי צריך להיזהר לא לנטות לא לימין ולא לשמאל וכמו
שמאריך בזה מוהרנ"ת, כי מצד אחד צריך להיזהר לא לנטות לצד גשמיות
העולם הזה, למלא תאוות נפשו בכל דבר שעו"ש מתגשם האדם מאוד ושוכח
לגמרי מהשי"ת וכדכתיב ואכלת ושבעת וכו' ורם לבבך ושכחת את ד' אלקיך,
אבל לעומת זאת גם הפרישות לגמרי מעולם הזה אינו רצון השי"ת, כי רצון
השי"ת שנעבוד אותו דייקא מזה העולם, כי כל העולם לא נברא אלא לכבוד ד',
והכל ע"י האדם שביא מזה כבוד ד' ע"י שיראה בזה גדולת הבורא, וישבח
ויודה להשי"ת ע"י, שעו"ש עולה כל הבראה ובאה לתיקונה, כידוע שעיקר
עבודתנו בזה העולם הוא לברר ניצוצות מכל דבר בעולם, וזה ע"י קיום מצוות
התורה בכל דבר, ומה שעולה מהדבר כבוד ד' וכמבואר בזה הרבה פעמים
בדברי מוהרנ"ת, שזהו בחינת דברי הירושלמי הנ"ל שאף שמוצד אחד בוודאי

בפשיטות עם התפלה כגון שלומד דיני ממונות ואחר כך מתפלל על שמירת
שבת וכיוצא. אבל בודאי הוא מעלה יתרה ועצומה בשו"ב לעשות תפלה
מהתורה בעצמה שעוסק בה שאז התורה והתפלה הם אחדות גמור ביותר ואז
מתקוין זה את זה ומאירין זה לזה ביותר ויותר. ועל כן ענין זה לעשות מתורות
תפלות יקר מאוד מאוד ונעשה מזה שעשועים גדולים למעלה שאין דגמתם,
כמבאר בדברי הקדושים זכרונם לברכה, כי מיתדים על ידי זה תורה ותפלה
ביחד נפלא עד שנעשים אחדות גמור והם מתקנים זה את זה ביותר וכנ"ל.

צריך להיזהר שלא להימשך אחר תאוות העולם הזה, אבל לעומת זאת כשיכול
לבוא מזה כבוד שמים ועבודת ד', עתיד אדם ליתן את הדין על שלא השתמש
בגשמיות להביא מזה כבוד שמים, וכל זה הוא בחינת המשפט שהוא עמודא
דאמצעייתא, שאף שנזכר כאן בדברי רביז"ל כלפי התפילה, אבל יסוד עניינו
הוא בכל דבר בעולם וכמבואר בהדיא בדברי מוהרנ"ת עניין זה על האכילה
(בהלכות נחלות הלכה ד אות טו, הובא בסדר היום).

ג) ויש להוסיף ולהמתיק מה שדייקא מה שבט בט"ו בשבט הוא הזמן לתקן עניין זה
של אכילה בקדושה, עפ"י המבואר בדברי מוהרנ"ת (בהלכות ערלה הלכה ה)
שד' תקופות השנה הם כנגד ד' קליפות שהם ג' קליפות טמאות וקליפת נוגה,
ומבואר שם שג' תקופות ראשונות שהם תקופת ניסן ותקופת תמוז ותקופת
תשרי, הם כנגד ג' קליפות טמאות, שאז מכניעים ג' קליפות הטמאות, ואחר כך
תקופת טבת היא כנגד קליפת נוגה, וט"ו בשבט הוא אמצע תקופת טבת וע"כ
אז הוא עיקר הזמן של תיקון קליפת נוגה, יעו"ש מה שמבר בזה על פי דרכו,
וע"כ פ' מתבאר שט"ו בשבט הוא זמן תיקון הנוגה, וידו שעיקר תיקון הנוגה הוא
בדברי הרשות כשמעלים אותם אל הקדושה וכמבואר באריכות בדברי רביז"ל
(בליקוטי מוהר"ן סי' יט) שכל ענייני הרשות הם בחי' תרגום, וכשווכה האדם,
הרי הם עולים אל הקדושה, ולעומת זאת אם אינו מקדש את דברי הרשות, אזי
עיקר יניקת כח הרע הוא מהתרגום ועי"ז הוא מפילו לרע הגמור, ועל כן צריך
האדם להיזהר מאוד בקדושת דברי הרשות כי בזה תלוי עיקר קדושת ומדרגת
האדם, ועל פי זה מוכן מאוד מה שדייקא בט"ו בשבט נהגו לאכול הרבה פירות
ולברך ולהודות להשי"ת על כל זה, כי אז הוא הזמן המסוגל ביותר לתיקון
קליפת הנוגה.

ד) ועל כן יום זה מסוגל לתפילה כמובא, כי עיקר התפילה תלויה בתיקון
המשפט וכמבואר במאמר, וע"כ ביום זה שזוכים לתיקון המשפט, הוא מסוגל
ביותר לתפילה.

אחי הקר!

עד מתי נחכה למשיח ---

בשביל ללמוד זוהר ? ? ?

הגיע הזמן שנבין ---

לימוד הזוהר מביא את המשיח !!!

כותב הזוהר הקדוש (פרשת נשא, ככו):

"ומשום שעתידים ישאל לטעם מעץ החיים, שהוא ספר הזהר הזה,
יצאו בו מהגלות ברחמים!!"

רכוש לך עוד היום את סט ספרי הזוהר הקדוש

עם הפירוש הנפלא 'מתוק מדבש'!

נציג אישי: 054-848-73-17

ליצירת קשר, לתרומות, להנצחת שם, לקבלת הגיליון באימייל, למוקדי ההפצה, ולפרסום בגיליון פנו לקו 'המקורבים': 077-31-40-331 והשאירו הודעה בשלוחה: 72

או לאימייל: E0773140331@GMAIL.COM

ניתן לתרום ל הזמן את הגיליון עד לביתכם דרך מכשירי 'קהילות' בכל רחבי הארץ! וכן דרך קו 'קהילות': 0732757000 בשלוחה: 11318 (בכל האופנים יש לציין: עבור עלון המקורבים, וכשהתרומה היא דרך הטל' יש להשאיר הודעה לאחר מכן בקו המקורבים הנ"ל בשלוחה 72 על סך התרומה, ושהיא מיועדת לעלון זה) תזכו למצוות!

נשמח לקבל כל חומר לגיליון ע"י שליחה לכתובת האימייל הנ"ל עד יום שני בערב בצירוף שם מלא ומיקום עיר! (אפשר שם וכתובת בדויים, ולציין זאת), עם זאת, אין התחייבות שהדברים יפורסמו, ואין לראות באי-פרסומם שום צד פגיעה (יתכנו הרבה סיבות, גם טכניות), בהצלחה!!

עלייתו לארץ ישראל

מגיל שמונה עשרה בערך החל רבנו להתפרסם בסביבתו לאיש קדוש ומורם מעם¹, ומאז התחילו להתקרב אליו תלמידים רבים, וביניהם צדיקים ועובדי ה' שחלקם כבר התפרסמו בזכות עצמם, כמו המגיד רבי יקותיאל ממירוויצא שהיה צדיק מפורסם בדורו והתקרב לרבנו שהיה אברך צעיר כאשר הוא עצמו היה מבוגר בשנים ומפורסם², ורבי יודל מדאשיב שהיה עובד ה' ומקובל יודע בעירו, ועוד רבים³.

בשנת תקנ"ה נסע לארץ ישראל, ומעט קודם הנסיעה לארץ ישראל נסע לעיר קמניץ, ונסיעה זו היתה פליאה גדולה ולא נודע לאף אחד מהו מעמדה⁴. בהמשך חייו היו לו עוד נסיעות מסתוריות

¹ המעשה שגרם לפרסומו מובא בכוכבי אור (אנשי מוהר"ן אות מו) וז"ל: 'כשהיה אדמו"ר זצ"ל סמוך עוד על שלחן הותנו רבי אפרים ז"ל בכפר הוסיאטיק, והגיע לחותנו יום היארצייט של אביו, ונסע לאלכסנדריה וקרא הסמוך לשם ולקח אתו את אדמו"ר זצ"ל, וכשבאו לבית המדרש ובני הנעורים דשם כאשר ראו את אדמו"ר זצ"ל בפעם הראשון אזי הוטב בעיניהם מאד לכנוס עמו בדברים, אך לא ידעו מהיכן להתחיל, ואחר התפילה נתן להם הרב אפרים ז"ל יין ישן כנהוג, ובקשו בני הנעורים מרבי אפרים הנז"ל שיצווה להתנו הוא אדמו"ר זצ"ל שילמד פרק משניות, וכן עשה, והפך עצמו פניו אל כותל המזרח ולקח משניות והניח על הסמטענדר ולמה, ויתמחה בלימוד עד בוש, והבני הנעורים המתינו עד שיסיים לימודו למען ישתו היי"ש ועל ידי זה ישתו לחיים, גם לאדמו"ר זצ"ל, וממילא יהיה להם שייכות לכנוס עמו בדברים, וכשראו שהוא מתמחה הרבה בלימודו בקשו את הרב רבי אפרים שיאמר לו שיסיים הלימוד, ונתן אדמו"ר את ידו על פני חותנו ויתעלף, והתחילו להקיצו, וכשהקיץ שאלו אותו מה היה לו? והשיב להם: כשנמא אדמו"ר זצ"ל את ידו על פניו ראה את המנוח שהיה לו יארצייט אחריו עומד לנגדו, ואמר לו: 'לחתן כזה אומרים שילמד משניות?' ונתפחד ויתעלף. כמה ראו כן תמהו מאד, ומן אז והלאה נתפרסם שם אדמו"ר זצ"ל שהוא מצדיק הדור, והתחילו לנסוע אליו כמה אנשים ונתקברו על ידו לעבודת השם יתברך⁵.

² כפי המקובל היה מגיד בכשמונים עיירות, ובאחת המהודרות של סידור הרב בעל התניא נמצאת הסכמה שלקה ממנו.

³ ראה פירוש חלקי של תלמידי רבנו בספר כוכבי אור חלק אנשי מוהר"ן אותיות ז-ל. וראה בספר חי מוהר"ן אות שלג: 'אמר המעתיק (הוא רבי נחמן אב"ד משעתיין שהדפיס את הספר בשנת תרל"ד עם כמה הוספות), שמעתי שפעם אחת היה הרב הצדיק הקדוש מברדיטשוב במירהאויצע, ובשעה שהיה מיסב על הסעדה עם קהל עם ועדה גדולה, הפליג מאד במעלת קדושת רבינו זכרוננו לברכה מצד עצמו, לבד מגודל קדושת זכות אבותיו זכרוננו לברכה. ואחר כך הפליג מאד במעלת המקורבים של רבינו זכרוננו לברכה, ואמר, שהוא יודע שרובם ככולם הם לומדים מופלגים, יראים ושלמים ואנשי מעשה וכו'. ואז אמר על הרב רבי נתן זכרוננו לברכה שהוא צדיק⁶.

⁴ שבחי הר"ן א-ד, חי מוהר"ן קטב-קלא, ראה שם פרטים נוספים.

לכמה וכמה ערים, כמו נאוורטיש וזאסלאב ודובנא ובראד ולמברג, ועל כל הנסיעות האלו רמו שיש בהם סודי סודות ועניינים של תיקונים נפלאים⁵.

בשנת תקנ"ה בערב פסח יצא רבנו מהמקווה ואמר לאיש שהיה עמו שבוודאי בשנה זו יזכה להיות בארץ ישראל, ואמר: 'אני רוצה לנסוע לארץ ישראל, ואני יודע גודל המניעות והעיוכובים שיהיו לי על זה בלי שיעור וערך. אך כל זמן שהנשמה בקרבי, כל זמן שהיה לי רוח חיים באפי, אמסור נפשי ואסע בכל כחי לשם, וכל עוד נפשי כי אסע לשם, וה' הטוב בעיניו יעשה'. ועוד אמר: 'על כל פסיעה ופסיעה של נסיעת ארץ ישראל יהיה לי מסירות נפש. וכי"ח אייר יצא מביתו עם מלווה אחד בדרך לארץ ישראל⁶.

ואכן, נסיעה זו היתה כרוכה בקשיים ומסכנות רבות, ומה גם שהיתה זו תקופת מלחמה בארץ ישראל והדרכים לארץ ישראל היו בחוקת סכנה גדולה, והרבה הרפתקאות עברו על רבנו ומלווהו עד שזכו לדרך על אדמת חיפה כלילה של ערב ראש השנה⁷. מעם רצונו החזק להגיע לארץ ישראל במסירות נפש של ממש לא נודע לאיש, ואמר שתיקף כשהלך ארבע אמות בארץ ישראל פעל מיד מה שרצה להשיג⁸.

ומיד לאחר ראש השנה רצה רבנו לשוב לביתו, אך מלווהו רצה להמשיך לנסוע לכמה מקומות בארץ ישראל, והתעכבו שם עוד כמה חודשים, ובחזרתם עברו עליהם גם כן הרבה סכנות ונעשו להם ניסים רבים, עד שזכה לשוב לביתו בשלום לאחר חג השבועות של שנת תקנ"ט⁹.

ומאז ועד סוף ימיו היתה לו שמחה גדולה על כך שזכה להיות בארץ ישראל, ואף בסוף ימיו החיה את עצמו בזה שזכה להיות בארץ ישראל¹⁰.

על השינוי שחל בחיי רבנו בין קודם ארץ ישראל לאחר ארץ ישראל כתב מוהר"ן בהקדמתו לליקוטי מוהר"ן:

ז'ביותר על הכל נתעלה ונתקדש בקדושה נוראה ועצומה על ידי קדושת ארץ ישראל, אשר השליך נפשו מנגד ונסע לארץ הקדושה בשעת מלחמה, שהיו תוקף מלחמות קשות וחזקות באותן המדינות. וכמה וכמה הרפתקאות דערו עליו באותו הדרך. ה' צדיק יבחן כפשתני הזה וכו', כי הקיפו עליו או

⁵ ראה באריכות חי מוהר"ן אות קנא ואילך.

⁶ שבחי הר"ן ו-ז.

⁷ ראה באורך בשבחי הר"ן אותיות ז והלאה מה שעבר עליהם כנסיעה לארץ ישראל וחזרה.

⁸ שבחי הר"ן אות מו.

⁹ שבחי הר"ן אות כז.

¹⁰ שבחי הר"ן אות כח.

באותן הימים כמה מיני צרות ומסכנות תכופות ורצופות, צרת הדבר רחמנא לצלן שהיה אז באותה המדינה, ותוקף רעש המלחמה שלא היו במוחים בחייהם יום אחד, ושאר מיני הרפתקאות קשות בגוף ונפש וממון אשר אי אפשר לכאר בכתב. והשם יתברך ברחמיו נתן לו כח ברזל לסבול כל זה וכו', עד אשר זכה לעבור בשלום, ונכנס לארץ ישראל ויצא ובא בשלום בלי פגע, וזכה למה שזכה באתגליא ובאתכסאי. כי מלבד הנסתרות לה' אלקינו מה שזכה על ידי ארץ ישראל לדברים נעלמים מעין כל חי, גם באתגליא ראו ראינו כי היה ה' עמו, כי התורה שגילה אחר ארץ ישראל, בכמה מעלות עד אין שיעור נתעלית ושגבה מהתורה שגילה מקודם, אם אמנם גם מקודם תורתו הקדושה האירה פני תבל נוראות נפלאותה, נפלאים דברי תורתו גם מאז ומקדם, אולם כי גבהו שמים מארץ כן גבהו דרכי תורתו שגילה לאחר ארץ ישראל, מודרכי תורתו שגילה מקודם, כאשר שמענו מפיו הקדוש בפירוש כמה פעמים. וכל הספר הזה [ליקוטי מוהר"ן] רובו ככולו הוא מהתורה שגילה לאחר שהיה בארץ ישראל, ולא נמצא בו מהתורות של קודם ארץ ישראל כי אם מעט מועיר, שנים או שלשה עלין לדוגמא.

<p>קו 'המקורבים' ז'זיכי הישיבות בני התורה המקורבים לאורו של רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א 077-31-40-331</p>	
שלוחה: 1	הודעות ועדכונים.
שלוחה: 2	לשמיעת הגליון הנפלא 'הקבצו'.
שלוחה: 3	לשיעורים וכנסים שנמסרו למקורבים.
שלוחה: 4	1 - שיחת חברים \ הודעות מאזינים. 2 - להשאת הודעה למאזינים. 3 - לשלוחת 'הליכה עם תורה' - 'חבורת תמימי דרך'. 4 - למענה וייעוץ.
שלוחה: 5	סיפורי התקרבות וראיונות.
שלוחה: 6	1 - פניני ליקוטי מוהר"ן על התורה. הרב שרגא זילברמן: 2 - שיעורים בליקו"מ. 3 - שו"ת ברסלב. 415 - שיעורים מכלל משפיעי אנ"ש. 6 - שיחות ומכתבי מוהרא"ש. 7 - הזוה"ק בלשה"ק. 8 - דברי גדולי ישראל במעלת לימוד עמוד היומי בזה"ק.
שלוחה: 7	1 - שיעורים ברחבי הארץ. 3 - חברות ברחבי הארץ. 2 - להשאת הודעה לביקוש שיעור או חברות.
שלוחה: 8	1 - קוי תוכן נוספים (מרכזיית: ברסלב \ פנימיות התורה \ האמונה). 2 - שירי ברסלב. 314 - שירים כלליים. 5 - שירי 'דרשו'. 6 - תיקון הכללי בניגון.
שלוחה: 9	1 - שידור חי.
שלוחה: 0	0 - הודעות קבועות ונחוצות.

שו"ת
ברסלב

שאלות ותשובות
בחסידות ברסלב

שאלה:

מאת משה:

שלום לכבוד מוהרא"ש שליט"א. אני כחור הלומד בישיבה ליטאית. האם גם אני יכול להשתייך לחסידות ברסלב על אף שהשיטה הליטאית נוגדת את החסידות? תודה רבה ומחכה לתשובה.

השאלה הופנתה דרך מערכת 'ברסלב סיטי' ללשכת כ"ק מוהרא"ש שליט"א, הצדיק מיבנאל, אשר השיב במכתב נפלא.

תשובה:

RABBI E. S. SCHIK
1129-42nd STREET
BROOKLYN, N.Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק

ר"מ "היכל הקודש"

"חסידי ברסלב"

ע"ש הצה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
בארץ ובחול

בעזרי"ל יום ה' לסדר קרה ב' דראש חודש תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל משה נ"י לנכון קבלתי את מכתבך.

רביו"ל אמר אני לקחתי את הטוב מהחסידים שאצלם העיקר הוא תפלה, ואת הטוב מהמתנגדים, שאצלם העיקר הוא תורה, והיברתי את זה יחד.

נמצא שחסידות ברסלב שייך לכולם, כי רביו"ל מגלה את אמיתתו מציאותו יתברך בגילוי רב ונורא מאד, ופותח את הפה של כל אחד לדבר אליו יתברך, כאשר ידבר איש אל רעהו, שזה ענין של תפלה והתבודדות שכל בר ישראל ירגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלו, וכן הכנים תשוקה עצומה ללמוד ולהתמיד בתורה הקדושה, ולהיות בכל חלקי התורה, מקרא משנה גמרא מדרש הלכה ואגדה וכו' וכו', ולימוד אותנו סדר דרך הלימוד נפלא מאד, איך שכל אחד יכול ללמוד ולעבור ולהיות בכל חלקי התורה הקדושה (עיין שיעור הר"ן סימן ע"ו).

והנה אמר רביו"ל (היי מוהר"ן סימן שנ"ט) איתא במדרש (בראשית רבה פרשה ל"ד סימן כ"א) על פסוק (יהוה אלהי ל"ו כ"ו) "ונתתי לכם לב בשר", אל תקרי בשר אלא בסר, שיהיה כל אחד בוסר בחלק של חבירו, לב בסר אותיות ברסלב, היינו שכל הצרות שעם ישראל סובלים מפני שיש לנו לב האבן, שאחד לא מבין את השני, ולא מעוניין להבין את השני, כמו שתי אבנים וכו', וזה מה שאומר הנביא (שם) "והסירותי מכס את לב האבן ונתתי לכם לב בשר", שזה יהיה הגאולה שאדם יהיה לו לב של בשר, ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא פד). אהבה דוחקת את הבשר, הרגע שיש לאדם לב בשר, הוא יבין את השני ויאהוב את השני ויעזור להשני.

וזה כל הענין של חסידות ברסלב, שהם אותיות לב בסר, כי אות ש' מתחלפת באות ס', כי אדם צריך לעבוד על מידותיו לעקור ממנו את הלב האבן שזה מדת האכזריות שיש בו, מדת האנוכיות שיש בו, ואז דייקא יזכה ללב בשר, לאהוב את כל בר ישראל, ולהרגיש בכאב הזולת, וישתדל לעזור, שזה כל חסידות ברסלב, וזה לא שייך לזרם אחד וכו', זה מתנה לכלל נשמות ישראל ולכל העולם כולו, ולכן לא כחינם שלאחרונה מתפרסם הלימוד העמוק של רביו"ל בכל העולם כולו, ולא רק נשמות ישראל נמשכים אל רביו"ל, מכל החוגים ומכל החסידויות ומכל השיטות וכו', אלא אפילו אומות העולם מתעניינים בהלימוד העמוק של רביו"ל, איך שמחוק ומעודד ומשמח את כל הנשמות הנפולות, ומחזק את כולם, ומדריך את כולם בדרך הנכונה, אשרי מי שיתמיד בספרי רביו"ל, ואז יתהפך לבו לב האבן, שזה היצר הרע ה"מ שענינו רק לעשות רע להזולת וכו', ויהיה נעשה לבו לב בשר, שזה היצר טוב שענינו רק לעשות טוב להזולת וכו'.

הקדוש ברוך הוא השומע תפילות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד שיהיה לך הצלחה מרובה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך חודש מבורך

